

MAQSUD SHAYXZODA: HAYOTI, IJODI VA MADANIY MEROSI

Saminov Shohjahon Sharifjon o'g'li

Toshkent davlat transport universiteti

“Siyosatshunoslik” yo‘nalishi 3-bosqich talabasi

Rezyume

Annotatsiya: Ushbu maqolada Maqsud Shayxzodaning hayoti va ijodiy faoliyati haqida batafsil ma'lumot berilgan. Shayxzodaning bolalik yillari, she'riyatga qiziqishi, ilk ijodiy asarlari va uning o'z davridagi ijtimoiy-madaniy hayotdagi o'rni o'rganilgan. Shuningdek, uning adabiy merosini asrab-avaylash va targ'ib qilish maqsadida tashkil etilgan uy-muzeylar, haykallar va uning nomi bilan atalgan muassasalar haqida ma'lumotlar keltirilgan. Maqola Shayxzodaning shaxsiyati va ijodiy faoliyatini yoritish bilan birga, uning ikki qardosh xalqni bog'lagan adabiy ko'prikdagi rolini ham ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Maqsud Shayxzoda, she'riyat, madaniy meros, Oqto'sh, adabiy-madaniy aloqalar, ozarbayjon adabiyoti.

МАКСУД ШАЙХЗОДА: ЖИЗНЬ, ТВОРЕНИЕ И КУЛЬТУРНОЕ

НАСЛЕДИЕ

Резюме

Аннотация: В данной статье представлена подробная информация о жизни и творчестве Максуда Шейхзаде. Изучены детские годы Шейхзаде, его интерес к поэзии, его первые творческие произведения и его место в общественной и культурной жизни своего времени. Также приведены сведения о домах-музеях, статуях и учреждениях его имени, созданных с целью сохранения и популяризации его литературного наследия. В статье освещаются личность и творческая деятельность Шейхзаде, а также его роль в литературном мосте, соединяющем два братских народа.

Ключевые слова: Максуд Шейхзаде, поэзия, культурное наследие, Актош, литературно-культурные связи, азербайджанская литература.

MAKSUD SHAIKZODA: LIFE, CREATION AND CULTURAL HERITAGE

Resume

Abstract: This article provides detailed information about the life and creative work of Maqsud Sheikhzada. The childhood years of Sheikhzadeh, his interest in poetry, his first creative works and his place in the social and cultural life of his time were studied. Also, information is provided about the houses-museums, statues and institutions named after him, established for the purpose of preserving and promoting his literary heritage. The article highlights the personality and creative activity of

Sheikhzadeh, as well as his role in the literary bridge connecting the two brotherly nations.

Key words: Maqsud Sheikhzadeh, poetry, cultural heritage, Aktosh, literary and cultural relations, Azerbaijani literature.

Kirish. O'zbek va ozarbayjon xalqlari o'rtasidagi adabiy-madaniy aloqalarda Maqsud Shayxzodaning roli juda muhim. Uning ijodi, xalqaro do'stlik va hamjihatlikni targ'ib qilgan asarlari bugungi kunda ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan. Shayxzoda nafaqat iste'dodli shoir, balki ma'rifatparvarlik faoliyati bilan ham o'z zamonasining yuksak insoni sifatida e'tirof etiladi. Maqola davomida uning bolalik yillari, ijodiy faoliyati, adabiy hayotdagi o'rni va merosi keng yoritiladi.

Asosiy qism.

1. Shayxzodaning bolalik yillari va ta'lim olishi

Maqsud Shayxzoda 1908-yilda Oqto'sh shahrida ziyoli oilada dunyoga kelgan. Uning otasi Maqsumbek o'z davrining ilg'or ziyolilaridan biri bo'lib, maktab va madaniyat rivoji uchun faoliyat yuritgan. Maqsudning dastlabki ta'limi "rushdiya" maktabida boshlangan bo'lib, u yerda barcha fanlardan a'lo baholar olgan. Yoshligidan she'riyatga qiziqqan Shayxzoda ota-onasi va muallimlarining yordami bilan ijodga qadam qo'ygan. U bolaligida yozgan ilk she'ri — "28 aprel inqilobi" dramasi katta e'tirofga sazovor bo'lgan va bu asar yosh Shayxzoda iste'dodining yorqin namunasidir.

2. Ilk ijodiy qadamlar va mashhurlikka erishish

Shayxzodaning ijodidagi ilk muvaffaqiyatlar 1920-yillar boshida yuzaga chiqqan. 13 yoshida yozgan "Girmizi askar na'masi" ("Qizil askar qo'shig'i") she'ri taniqli inqilobchi Narimon Narimonov tomonidan yuqori baholanib, Boku gazetasida chop etilgan. Ushbu asar Shayxzodaning ijtimoiy mas'uliyatli shoir sifatida shakllanishiga zamin yaratdi. U davr muammolarini aks ettirgan va xalqlar do'stligini targ'ib qilgan asarlari bilan xalq e'tiborini qozondi.

3. Shayxzodaning madaniy merosi va yodgorliklar

Shayxzodaning ijodiy faoliyati nafaqat o'zbek, balki ozarbayjon adabiyotida ham yuksak qadrlanadi. U tug'ilib o'sgan Oqto'sh shahrida Shayxzoda haykali o'rnatilgan, uning nomi bilan atalgan maktab va uy-muzey tashkil etilgan. Ushbu muzeyda Shayxzodaning hayoti, ijodi va asarlari bilan bog'liq nodir eksponatlar saqlanadi. Tantanali yubiley tadbirlari va adabiy kechalar orqali Shayxzodaning asarlari doimiy ravishda xalq e'tiboriga havola etiladi.

4. Ikki xalqni bog'lagan adabiy ko'prik

Shayxzodaning ijodi ikki qardosh xalq — o'zbek va ozarbayjon xalqlari o'rtasidagi adabiy-madaniy aloqalarni mustahkamlashda muhim o'rin tutadi. Uning o'zbek va ozarbayjon tillarida yozilgan asarlari xalqlarning urf-odatlarini, madaniyati va ma'naviy boyliklarini birlashtiruvchi ko'prik bo'lib xizmat qilgan. Shayxzoda asarlari

bugungi kunda ham yosh avlodga hamjihatlik va insonparvarlik g'oyalarini singdirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa va takliflar: Maqsud Shayxzoda o'z davrining eng buyuk adiblari qatorida turadi. Uning hayoti va ijodi xalq xizmatiga bag'ishlangan bo'lib, bugungi kunda ham yosh ijodkorlar uchun ilhom manbai bo'lib xizmat qiladi. Shayxzodaning she'rlari va dramaturgik asarlari insoniylik, do'stlik va vatanparvarlik g'oyalarini targ'ib qilgan. Uning nomini abadiylashtirish va merosini asrab-avaylash uchun uyushtirilgan tadbirlar va yodgorliklar adibning unutilmasligini ta'minlaydi. Shayxzoda ijodi ikki xalqni birlashtiruvchi ramz sifatida o'z ahamiyatini hech qachon yo'qotmaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. “Мақсуд Шайхзода”. Тошкент: Фан, 2009.
2. Nurullayev S. Ozarbayjon va O'zbekiston adabiy aloqalari. Boku: Elm, 1985.
3. Salimov A. O'zbek adabiyotining ulug' siymolari. Toshkent: Adabiyot, 1995.